

Realizarea aplicațiilor practice cu elevii în orizontul local și rolul lor în procesul instructiv - educativ

Prof. Măldăianu Lidia
Liceul Tehnologic Măgura
– Teleorman

Sistemul de învățământ are datoria și responsabilitatea de a pregăti elevii pentru a fi capabili să răspundă schimbărilor posibile din mileniul III ,pe plan intern și internațional ,la nivel economic,social ,politic și cultural.

Pentru a se adapta în această lume în permanentă schimbare ,oamenii învață să sorteze informațiile cu eficiență ,să decidă ce este important,să plaseze informațiile noi în baza proprie de cunoștințe.

Pentru ca elevii să-și formeze capacitatea de a progresa și de a utiliza informații trebuie să le oferim în lecții un cadru de gândire și învățare sistematic,care să permită înțelegerea și aplicarea consecventă a proceselor intelectuale și monitorizarea propriilor procese de gândire .

Adaptarea în societatea mileniului III depinde de competențele noastre profesionale în valorizarea informației,iar **școala** –*ca instituție* și **profesorii** –*ca deschizători de drumuri* ,trebuie să dovedească comportamente inteligente ,*adică de a fi cu un pas înaintea celorlalți*.

Orice educație tinde spre un ideal și se concretizează în activități cu obiective precise .

Scopul general al educației –dezvoltarea integrală a personalității –este factorul determinant în selectarea și structurarea cunoștințelor cuprinse în obiectul de învățământ.

În cadrul orelor de geografie , profesorii pun accent pe formarea competențelor specifice , a unei gândiri geografice ,dezvoltarea unor capacități intelectuale ,practice ,afective ,motivaționale și atitudinale.

Cu o bună pregătire profesională și metodică, tact și optimism pedagogic ,ca profesori ,contribuim la *formarea unei gândiri geografice* care implică dezvoltarea gândirii globale ,unitare ,integratoare ,sistematice,creatoare și divergente.

Gândirea geografică implică existența concepției despre mediul terestru prin demonstrarea și ilustrarea caracterului material,diversificat și permanenta transformare a acestuia. A gândi geografic înseamnă a înțelege și explica legătura dintre factorii naturali și umani existenți în mediul geografic.

Geografia în școală este disciplina care deschide calea cunoașterii mediului înconjurător și a modului cum acționează asupra societății umane .Ea contribuie la precizarea raporturilor strânse dintre acestea și la stabilirea echilibrului natură-om.

Înșușirea temeinică a noțiunilor și cunoștințelor de geografie se realizează în cele mai bune condiții numai bazându-se în predarea –învățarea disciplinei ,ori de câte ori este posibil pe cunoașterea orizontului local . Însăși calea didactică de cunoaștere a realității pleacă „...de la instruirea vie la gândirea abstractă și de la ea la practică”.

Orizontul local constituie „**laboratorul geografic cel mai complet cu care elevii intră în contact ,oferindu-le posibilitatea cunoașterii multora dintre noțiunile ,categoriile și legile geografiei**”

Ca *realitate naturală*, orizontul local este constituit din totalitatea elementelor de relief ,resurse ale solului și subsolului ,climă, hidrografie,floră și faună –adică geografia fizică a acestui orizont ; ca *realitate antropică* el cuprinde populația ,așezările și viața economică .

De la început apare firească întrebarea : cât trebuie să considerăm orizontul local și de ce ?

Criteriul delimitării acestui orizont este incontestabil ,realitatea antropică fiind ancorată în realitatea naturală ; împreună formează un întreg teritorial , parte componentă dintr-o regiune geografică sau unitate administrativă.

Pentru noi ,care ne desfășurăm activitatea în școli , noțiunea de *orizont local* cuprinde în sens mai restrâns teritoriul din imediata apropiere a școlii în care învață elevii-sat ,oraș,și care este accesibil unor observații directe și permanente , iar în necesitatea cunoașterii orizontului local un rol important îl au cadrele didactice .

Interesul pentru cunoașterea orizontului local ,însoțit de o mare curiozitate,se manifestă în rândul elevilor foarte devreme ,când pe aceștia îi atrage și-i preocupă tot ceea ce-i înconjoară: casa părintească,ulița, școala și împrejurimile, satul sau comuna în care trăiesc,diversele fenomene ce se află sau se desfășoară în jurul lor,etc.

Cunoașterea orizontului local cu toate părțile lui componente (nucleul principal,zonele din împrejurimi) se asociază cu dorința de a face plimbări ,drumeții și excursii,apoi cu unele observații cu caracter aplicativ,etc.

Cu aceste ocazii elevii acumulează un mare număr de cunoștințe ,își clarifică multe noțiuni geografice din complexul fizico-geografic , cele referitoare la populație și așezări ,la activitatea economică și cultural –socială.

Se creează astfel fondul apercceptiv pentru însușirea geografiei patriei , a geografiei continentului Europa și , în sfârșit ,a globului terestru cu componentele lui principale ,dar și ca întreg.

În acest mod se satisface principiul didactic de a transmite elevilor cunoștințe de la apropiat la depărtat,de la cunoscut la necunoscut,de la simplu la complex, de la concret la abstract,de la particular la general .

În orizontul local elevii vin în contact direct cu viața , cu fenomenele geografice pe care le observă în desfășurarea lor reală ,își dezvoltă gândirea geografică ; ei trag concluzii utile prin analiza faptelor în mijlocul naturii.

Mulțimea și claritatea cunoștințelor despre orizontul local depind de modul cum profesorii de geografie știu să trezească în rândul elevilor interesul și cum îi dinamizează pentru cunoașterea a tot ce se află și observă în jurul lor .

Pe lângă însușirea unor cunoștințe temeinice , a unor deprinderi practice și de muncă se realizează în rândul elevilor și educația ecologică pentru protejarea și conservarea mediului înconjurător , dar și dragostea pentru locul natal ,pentru județul propriu,pentru țară.

Activitățile ce se pot desfășura în orizontul local pot fi organizate astfel:

- *De către profesorii de geografie* ,pentru observații și cercetări în vederea folosirii informațiilor la clasă sau pentru întocmirea unor lucrări cu caracter științific și metodic-didactic .Se va pune accent pe explicarea fenomenelor și proceselor specifice mediului la nivelul orizontului local, a legăturilor dintre realitatea observată și fenomene din domeniul științelor naturii.
- *Cu elevii* - pentru observații directe ,descrierea fenomenelor ,elementelor și proceselor locale,identificarea unor soluții pentru protejarea mediului înconjurător din orizontul local.

În toate acțiunile de cercetare a orizontului local ,un rol important îl are cooperarea cu elevii ,utilizând întrebări de tipul : Ce observați? Ce aspect are relieful? Cum curge apa râului? Ce debit are râul? Ce tip de vegetație observați? Care este acțiunea antropică în zonă? Toate observațiile se realizează prin :vizite,drumeții, concursuri de orientare în teren, lucrări practice pe diferite teme,elaborarea unor lucrări de către elevi.

Rezultatele acestor activități sunt legate în primul rând de colectarea unui bogat material științific, care să fie utilizat la clasă pentru îmbogățirea lecțiilor, iar în al doilea de faptul că observațiile directe ale fenomenelor din natură ușurează munca de însușire a cunoștințelor, asigură temeinicia lor și în același timp în rândul elevilor dragostea pentru frumos ,pentru ținutul natal.

Pe baza studierii orizontului local pot fi realizate colecții de roci ,hărți schematice ,planșe ,fotografii.

Pot fi realizate **lucrări practice** pe diferite teme de : topografie, hidrologie ,pedologie, biogeografie. În timpul aplicațiilor practice elevii pot să lucreze atât individual cât și în echipe pentru îndeplinirea sarcinilor cu pasiune , plăcere ,interes și cu bune rezultate .

Aplicațiile practice de **hidrologie** ajută pe elevi să înțeleagă mai clar noțiunile esențiale din capitolul „Apele curgătoare - albia râului, adâncimea apei, viteza, debitul, curenții, variația de nivel, inundațiile, temperatura, transparența, culoarea ,compoziția apei ,valorificarea apei prin irigații.

Totodată ele contribuie la formarea deprinderi la elevi de a mânui unele aparate și instrumente și pentru colectarea unui material bogat cu ajutorul căruia se realizează tabele ,profile, scheme, etc.

În studiile **pedologice** ,elevii pot executa și studia un profil de sol ,succesiunea orizonturilor, tipul de sol, utilizarea agricolă, lucrările de îmbunătățire a solului executate în zonă .

În observațiile **biogeografice** ,elevii pot cunoaște speciile de plante, compoziția pădurilor, fauna, precum și intervenția omului (constructivă sau distructivă) .

Deprinderea de cercetare a elevilor nu este deloc ușoară ,ea comportă o pregătire prealabilă ,o îndrumare permanentă și bineînțeles competență din partea profesorului.

Orizontul geografic local este un mare laborator de lucru ,este zona în care se pot realiza multe activități , în care se pot concretiza valențele pedagogice ale profesorilor de geografie, el este un valoros izvor de instruire și educație permanentă a elevilor.

Totul depinde de munca noastră, de priceperea și dăruirea cu care abordăm realizarea unei aplicații practice pentru îndeplinirea competențelor vizate și a duce la îndeplinire acțiunile întreprinse în orizontul local.

Fiecare profesor și elev poartă în sine ,într-un anumit grad, o anumită forță creatoare care poate să se manifeste în multiple forme și în diferite ocazii în activitățile practice școlare . Folosind rațional în timpul lecțiilor materiale culese cu elevii din orizontul local ,profesorul poate să înțeleagă mecanismele învățării la elevi și să contribuie la mai buna însușire și sistematizare a cunoștințelor geografice. Însușirea noțiunilor de geografie generală predate la clasa a –v-a constituie baza unei bune pregătiri geografice viitoare .

Pentru că multe din aceste noțiuni se formează mai bine prin cunoașterea orizontului local ,în timpul primăverii și al toamnei se pot organiza drumeții în jurul localității natale pentru studierea nemijlocită a realităților geografice .

În activitatea mea profesională m-am preocupat în ultimii ani și de dezvoltarea creativității la elevi ,plecând de la premiza că pe lângă însușirea cunoștințelor ,aceștia au nevoie și de stimularea capacității creatoare prin exercițiu, prin experiență, studiu.

Activitățile practice și discuțiile din teren ,sunt foarte utile pentru elevi dar și pentru profesori, realizându-se astfel un folositor schimb de experiență.

În concluzie cunoașterea orizontului local are o deosebită însemnătate atât în însușirea temeinică a geografiei cât și în formarea și educarea elevilor pentru a învăța prin investigație și descoperire având drept scop stimularea curiozității de cunoaștere ,dezvoltarea unei atitudini pozitive față de spiritul științei într-o lume a tehnologizării și globalizării.

Recomand tuturor profesorilor de geografie să realizeze aplicații practice în orizontul local, excursii ,drumeții,tabere cu elevii pe care îi îndrumă ,educă și să ne amintim întotdeauna că

„Fiecare copil pe care-l instruim este un om pe care-l câștigăm” –V.Hugo

Bibliografie

1. Dulamă ,Maria Eliza (1996) , *Didactica geografică* ,Editura Clusium ,Cluj Napoca
2. Dulamă ,Maria - Eliza (2000) , *Strategii didactice* , Editura Clusium ,Cluj Napoca
3. Dulamă ,Maria -Eliza (2004) , *Modelul învățării depline a geografiei* ,Editura Clusium ,Cluj Napoca
4. Ilinca Lucian (2012) ,*Geografie practică*,Editura Tiparg,Pitești
- 5 .Miu Florentina(2013),*Didactica geografiei în învățământul preșcolar și primar* ,Editura Mondoro,București
6. Mîndruț Octavian (2010),*Competențe în învățarea geografiei* ,EdCorint,București,

Întocmit, Prof.Măldăianu Lidia